

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Název projektu:

Internacionalizace, spolupráce, inovace, reflexe a evaluace v přípravě budoucích učitelů

Registrační číslo:

CZ.02.3.68/0.0/0.0/19_068/0015764

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons 4.0 ve variantě BY-SA

Rámec soudobé srovnávací pedagogiky

Progresivní disciplína integrující interkulturní pedagogiku. Hovoříme dnes o multidisciplinárním poli srovnávací pedagogiky. V anglicky mluvících zemích je hovořeno o **rekonceptualizaci pole komparativní a mezinárodní edukace i výzkumu**.

Akcent položen na **kulturu a kontext dané země** (Crossley 2012, s. 81-84).

Možnou cestou je **spolupráce mezinárodních týmů** a využití širokého **metodologického rámce srovnávací pedagogiky**. V současné době navazují na tyto myšlenky např. Bray, M., Adamson, B., Mason, M. (2012) ve své publikaci „Comparative Education Research. Approaches and Methods”.

Prof. Merle Hummrich, Universität Flensburg

(korespondence doktorandky I. Hruškové 17. 1. 2013)

Která témata jsou dnes v Německu v oblasti srovnávací pedagogiky zvlášť aktuální?

„...v současné době jsou to otázky po **metodologii kulturního srovnání**. Jakým způsobem lze srovnávat kultury, aniž bychom je příliš zvěcnili či esencionalizovali, případně s pojmem kultura zacházeli příliš libovolně.“

Srovnávací pedagogika je dynamická disciplína, která objevuje své možnosti, instrumenty a hranice.

Je možné tuto disciplínu v rámci výtvarné pedagogiky opomíjet?

Chybí nástroje srovnání vzdělávacích obsahů.

Funkční báze mezinárodní spolupráce

Předpokladem přeshraniční spolupráce je porozumění – funkční báze kooperace.

Mezinárodní spolupráce předpokládá znalost oborového kontextu daných zemí (školských systémů, kurikula, oborové teorie, oborového diskurzu, pojmosloví a oborového myšlení, stejně jako je předpokladem volba ekvivalentních kategorií srovnání a nalezení instrumentů komparace, tvorba slovníku).

Realizovaná srovnání zůstávají často u deskripce, interpretace či juxtapozice. Nejedná se tedy o skutečnou komparaci.

Komparace empirické reality

V Ě R A U H L S K Ř I V A N O V Á

Pojetí vzdělávacích cílů v ČR a Německu aneb
umělecko-pedagogická interpretace kurikulárních dokumentů
českých a bavorských gymnázií

(Zdroj: z archivu autorky)

Kvalifikační práce z oblasti srovnávací didaktiky a interkulturního vzdělávání

SOLODOVICHENKO Lyubov – **Kazašský** ornament v české škole. Etnodidaktika výtvarné výchovy

VÁVROVÁ Petra – Srovnání českého a **švýcarského** programu uměleckého vzdělávání

TREJBALOVÁ Antonie – Výtvarná výchova v **japonské** zahraniční škole

VOLFOVÁ Radka – Výtvarná výchova v **bavorských** mateřských školách

NOVOTNÁ Zuzana – Výtvarná výchova jako prostor pro **interkulturní vzdělávání**

HAJŠMANOVÁ Zdeňka – Možnosti výtvarné výchovy zprostředkovat **kulturní tradici** konkrétní země v současné multikulturní společnosti

Obr. 2 Typologie výtvarných úkolů s ornamentem podle námětu – vizuální předloha

Kombinatorika Dekorativní styl Etnostylistická asociace

Obr. 3 Fotografie ze školní praxe 1. třída, ZŠ číslo 87 (Karaganda, Kazachstán)

Obr. 4 Fotografie ze školní praxe 5. třída, gymnázium číslo 93 (Karaganda, Kazachstán)

Obr. 5 Fotografie ze školní praxe z dětských uměleckých škol (Karaganda, Kazachstán)

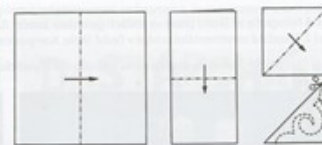
Obr. 7 Fotografie ze školní praxe ve třídách gymnázia Jateční (Ústí nad Labem)
Úkol 1. Kazašské ornamentální umění v české škole. Kompozice „Koberec“

Forma a kontraforma v kazašském ornamentu

Druhá část výtvarného úkolu byla realizována v podobě skupinové tvůrčí činnosti, to znamená, že samostatné tvůrčí práce žáků byly shrnuty do jedné kompozice „Koberec“.

Etapy skládání papíru

Obr. 9 Fotografie ze školní praxe ve třídách gymnázia Jateční (Ústí nad Labem)
Úkol 2. Kazašské ornamentální umění v české škole. Kompozice „Dastarchan“

Druhá část výtvarného úkolu byla realizována v podobě skupinové tvůrčí činnosti, to znamená, že samostatné tvůrčí práce žáků byly shrnuty do jedné kompozice „Dastarchan“

Komparace vzdělávacích plánů a programů evropských zemí

Společný evropský referenční rámec vizuální gramotnosti (prototyp)

Východisko – srovnání vzdělávacích programů evropských zemí (C. Kirchner).

Cíl – nalezení společných rysů za účelem tvorby dokumentu.

(Zdroj: z archivu autorky)

Stát	Název předmětu	Stát	Název předmětu
Německo	umění, pedagogika umění	Dánsko	obrazové umění
Polsko	umělecká výchova		
Slovinsko		Finsko	vizuální umění
Estonsko		Turecko	
Malta	umění a design	Švédsko	obraz
Anglie a Skotsko			
		Nizozemí	výtvarná výchova
Lucembursko	umělecké vzdělávání		výtvarné umění a design
Francie	plastické umění		
		Maďarsko	vizuální výchova
Rakousko	výtvarná výchova	Portugalsko	
Česká republika			
		Belgie	múzická výchova
Švýcarsko	textilní a technická tvorba		
	výtvarná tvorba		

Dotazníkové šetření EU – vstupní informace

Sběr dat: 37 evropských odborníků z 20 států (EU – 28 států) vyplnilo strukturovaný dotazník.

Rok vydání vzdělávacích programů (rámcových programů, učebních plánů): 1993 – 2014.

Vymezení věku – složitá otázka (např. ve Skotsku učební plán pro děti od 3 let do 18 let. V Bavorsku pak dle typu škol pro děti 6 -10 leté).

Závaznost: 28 z 37 expertů hovoří o závazném učebním plánu, ostatní o doporučení.

Předepsaná závaznost je ale relativní. „Učební plány jsou závazné, ponechávají však prostor pro interpretaci, volbu námětů a metod.“

Žák (8 let) absolvuje týdně ve většině případech 2 hodiny. 1 hodinu v 6 případech.

Dotazníkové šetření – vzdělávací obsah a cíle

Vedle výtvarného umění jmenují odborníci jako součást vzdělávacího obsahu: design, architekturu, média, vizuální kulturu, v polovině učebních plánů také módu. Dále jsou v některých případech udávány: technická tvorba, performance, umění akce, objektové divadlo, kulturní dědictví, estetika všedního dne, film, video, počítačová animace, scénická tvorba, řemeslná tvorba, tradiční umění.

V 27 z 37 odborníků konstatuje, že vzdělávací program udává očekávané výstupy učení. Očekávané výstupy jsou definovány komplexněji, cílem není získání konkrétních technik a tvůrčích postupů. Techniky a postupy pak jsou zahrnuty v kontextu tvorby.

17 odborníků konstatuje, že v programu jsou popsány oborové kompetence na základě dosahovaných úrovní.

V 10 učebních programech jsou formulovány přímo náměty a příklady úkolů.

Odborníci z 5 států (Finska, Malty, Slovenské republiky, Švédska a Maďarska) hovoří o centrálním přezkoušení získaných kompetencí.

Přehled zdrojů a použité literatury

Crossley, MW. (2012). Comparative Education and Research Capacity Building: Reflections on International Transfer and the Significance of Context.

In Launch of the Centre for Research in International and Comparative Education (CRICE)

Bray, M., Adamson, B., & Mason, M. (Eds.). (2007). Comparative education research: Approaches and methods. Springer Science + Business Media; Comparative Education Research Centre